

אמונת חיים

גליון שבועי לתורה וחסידות שע"י מוסדות קראלי בארה"ק

גליון י' ♦ טבת תשע"ג

ערב שבת חנוכה פ' מקץ

דברי אלוקים חיים מרבותינו הקדושים זיע"א

דבר בעתו

כבתה אין זקוק לו – פ' אפילו אם ח"ו נכבה נקודה יהודית מחמת גדול הפגמים, אז אין סוף ברוך, בעצמו כביכול זקוק לו. (שארית ישראל)

קל מל"ך רופ"א נאמ"ן גמ' להדליק נ"ר חנוכה, כי חנוכה הוא זמן המשכת הרפואה.

(אמרי נועם)

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ירמח על מזוזה ונרות חנוכה, שבמזוזה נרשם שם שדי לכיון בכל לילה שם אחד מ-יג מדות של רחמים ובליל הראשון הוא שם אל, ורמז הכתוב שעל ידי מזוזה בימין וגו' חנוכה משמאל יתן לכם רחמים שיושפע עלינו שפע רחמים וחסדים

(כ"ק אדמו"ר זי"ע ב' חוקי חיים)

רק בעיניך תביט לתקן פגם העיניים שמקור הפגם הוא בעינים שלא יסתכל בהסתכלות אסורות, וגם יביט בדברים שבקדושה, על מצות, ופניהם של צדיקים, ועל האור של נרות חנוכה, כמו שאומרים ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד, זה תקון על העבר ושמירה על להבא שלא יפגום שוב את עיניו, והוא כמו דאיתא שחדשים אלו טבת שבט הם נגד תרין עיניו, וע"כ נר חנוכה הוא תקון פגם העינים

(בית אברהם)

הדלקה הוא לשון התלהבות, רומז שהתלהבות של זה השבת חנוכה הוא יותר גדולה מהתלהבות של כל שבתות השנה.

(מגן אברהם)

וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח (יחזקאל) שבת הוא פתח ליכנס אל הקדושה, וכן ראש חודש הוא פתח, וגדולה מעלת חנוכה שכל מצותיה בפתח וכולה פתח

(דברי שמואל)

וזאת הברכה רומז על הברכה שבא עד זאת חנוכה

(עטרת ישועה)

זאת חנוכה הרה"ק מרח"ן זי"ע אמר מה שהצדיקים יכולים לפעול מהשי"ת בר"ה ויוה"כ יכול כל יהודי לפעול בזאת חנוכה גם אמר: כי מה שמרויחים בשאר ימי החנוכה עדיין אינו מובטח שישאר בידו, אבל מה שמרויחים בזאת חנוכה קשה להאבד ממנו ונשאר אצלו.

(נר ישראל)

בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקרות כענין ר"ה, הנה לדעתי עיקר הענין, עיקר הסגולה ביום האחרון, הנקרא בפי כל זאת חנוכה

(בני יששכר)

פרשת השבוע

וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו יש לפרש דהנה תכלית כל הגליות הפרטי והכללי, הכל הוא רק למען נסות את האדם, ובאמת כל הצרות והתלאות הבאות על האדם הם חסד גמור כי מאתו ית"ש בעל החסד והרחמים לא תצא הרעות. וידוע מהבעש"ט הק' שבכל דין צריך למצוא איזה החסד המוסתר בו ואז נמתק הדין ונתגלה החסד, ואז נמתק הדין ונתגלה החסד ונעשה מזה הדין גופא רחמים וחסדים גדולים זה שאמר הכתוב ויהי הוא לשון צער אבל המספר של ויהיו הוא בגמ' א-ל הרומז אל החסד המסתתר בהצער ההוא ובהעלות זאת על לב האדם באמונה שלימה, בזה הצער והמרירות נטמן איזה חסד, אז תיכף נמתק הדין ונהיה קץ לחושך, זה שכתוב במדרש רבא קץ שם לחושך רצה לומר ע"י מה שכתוב ויהיה מקץ עי"ז גופא קץ שם לחושך והבן.

(אדמוה"ז ה'שומר אמונים זי"ע)

כי נשני אלוקים את כל עמלי כשעושים דבר טוב וכן את עצם היגיעה בעבודת ה' צריך לשכוח ולא להחשיב את עצמו בגלל זה, כי הכל בכוחו יתברך, ולהיפך על הבחירה ההפוכה כתוב כי הפרנו אלוקים בארץ עניי, ר"ל שהחשבון של ארץ עניי שהוא בחינת שפלות עצמו, שהוא צריך להיות בבחינת הפרנו, לזכור תמיד.

(תורת אבות)

אם כנים אתם וכו' יוסף הצדיק לימד לאחיו איך לבוא לבחי' אמת אם כנים אתם, אם תרצו לבוא לבחי' אמת אחיכם אחד, רמז להיצה"ר שנקרא אחד, וע"ז אמר יאסר בבית משמרכם, רצ"ל תאסרו ותקשרו את היצה"ר עם משמרת למשמרת וגדר וסייג, ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם, היינו אז כאשר תאסרו אותו ולא תקלקלו במעשיכם הרעים, אזי תבואו רעבון בתיכם, כי לא יקופח פרנסתכם ויהיה להם פרנסה וכל טוב, ואת אחיכם הקטן תביאו אלי, רצ"ל היצר טוב הנקרא קטן ודל, תביאו ותשעבדו אלי, ויאמנו דבריכם היינו תבואו לבחינת אמת ולא תמותו לעולם הבא, ויעשו כן היינו שמעו לקול מוסרו,

(בארות המים)

וישתו וישכרו עמו וגו' הנראה לי לרמז בזה גודל מעלת הנהנה מסעודת תלמיד חכם, אשר כל הסמוכים על שולחנו הם זוכים להשפעות קדושה וטהרה, זהו שאמר הכתוב "וישתו וישכרו עמו" על ידי שהיו סמוכים עמו, זכו לשכר טוב, וישכרו"ו מלשון שכר, זה היה שכרם גדול הקדושה וטהרה שהיה משפיע להם כנ"ל

(תפארת שלמה)

דברות קודש

כ"ק מרן רבינו שליט"א

שנאמרו במעמד הדלקת נרות - נר ה' דחנוכה תשע"ב

שלא עשה כן יוסף דקדק עמו השי"ת כחוט השערה שמגודל צדקו ובטחונו להשם, שעליו אמר הכתוב אשר הגבר אשר יבטח בה' וההשתדלות לא די שלא הועיל אלא שהזיק לו והיה עליו להיות עוד שנתיים בבית אסורים.

מה עלינו ללמוד מכל זה שאדם צריך להתחזק במידת הביטחון והאמונה לה' ובפרט בעת ניסיון שידע לעמוד בניסיון ושלא יכשל ח"ו וכן כתבו הספרים הק' שיש ללמוד בספר חובת הלבבות מאמר הביטחון וכן ללמוד בספר שומר אמונים מאדמוה"ז שכל הספר מיוסד על התחזקות באמונה וביטחון ובזכות זה שנתחזק במידת הביטחון נזכה להגאל בגאולה השלימה.

עומדים אנו בימי החנוכה המסוגלים מאוד ובפרט בזאת חנוכה כדאיאת בספרים הק' שגמר החתימה טובה הוא בזאת חנוכה, לכן צריכים אנו להזהר ביתר שאת בימים נשגבים אלו, שלא לבטל את הזמן חלילה ולהרבות בתורה ובתפילה ובצדקה, ויה"ר שנזכה כולנו לפתקא טבא ושיתקבלו כל משאלותינו לטובה, ונזכה לגאולה שלימה ברחמים ובחסדים מגולים.

או ח"ו להיפך, זה יכול להיות גם אצל כל אחד מעם ישראל, ולכן אפשר לומר שזה היה אצל יוסף הצדיק שעד שבע עשרה שנה מזלו גבר עליו ואביו אוהבו מכל בניו, ולכן אז לא הזיק לו שום דבר משום שהיה משול לכוכבים שהם עומדים למעלה, אבל מאז שנפל ביד אחיו מזלו ירד שהיה עד לעפר ולא הואיל שום דבר וגם שהוא התחנן לאחיו שיניחו לו לחזור לאביו לא הואיל וגם כתוב במדרש שהמדינים עברו בדרכם למצרים על קבר רחל אמו, ויוסף השתטח בתפלה ותחנונים על קברה ולא הועיל כלום, ולכן נמכר לשר הטבחים עד שהכניסו לבית הסוהר, ע"י אשת פוטיפר שהעלילה עליו.

אבל מכאן שפתר את החלום של שר המשקים ראה יוסף שהתחיל מזלו לעלות וכן היה באמת שאח"כ כשסיפר לו שר המשקים לפרעה מיוסף תכף שלח פרעה לקרוא ליוסף שיבוא אליו ונהיה משנה למלך ומושל בכל ארץ מצרים ולכן אפשר לומר שזה היה התביעה על יוסף מכיון שראה שמזלו התחיל לעלות לא היה לו לעשות שום השתדלות ואף לא לומר לשר המשקים שיזכריהו ורק להניח הכל לשמים ויושע, ומכיון

ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם וגו'

פירוש רש"י מפני שתלה יוסף בשר המשקים חזכרו החזקק להיות עוד שני שנים אסור, שנאמר אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים, ולא בטח אל המצרים הקרואים רהב, והקשו בספרים הק' שזו סתירה מיניה וביה שאם היה לו ביטחון בה' איך אמר שנענש, שתלה בשר המשקים, והרבה תירוצים נאמרו בזה.

ונראה לי לבאר בדרך אפשר דיש באדם גם זמנים שיש לו מזל-טוב ולא יוכל שום דבר להזיק לו, וידוע הסיפור מהבעש"ט על עגלון שכל יום ענה לו אחרת פעם שטוב לו ופעם שלא טוב והבעש"ט פירש בזה מאמר חז"ל שאמרו שאדם נידון בכל יום ואף שנידון רק בראש השנה, מ"מ נידון בכל יום איך יקבל את הגזירה.

וחז"ל אמרו במסכת מגילה (דף ט"ז) על הפסוק כי נפל תיפול לפניו שאמרו להמן חכמיו, ודרש ר' יהודה בר אילעי שאמרו לו להמן, אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהן יורדין, יורדין עד עפר, וכשהן עולין, עולין עד הכוכבים כלומר שיש מצב בישראל או שהם כעפר או ככוכבים כלומר שיש באדם מצב חמן שמזלו גובר לטובה

מוסדות קראלי בארה"ק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ברכת מזל טוב נאמנה

לידידינו החשובים אשר השמחה שרויה במעונם הגאון **מאיר שטרן שליט"א** אב"ד מירון להולדת הנינה **כ"ק אדמו"ר מנשכיז שליט"א** אשדוד להולדת הנכדה **הרה"ח ישראל קורניק הי"ו** להולדת הבן **הרה"ח יצחק שלמה רוטמן הי"ו** להיכנס נכדו לעותומ"צ **הרה"ח לוי גוטמן הי"ו** ב' להולדת נכדתו **הרה"ח חיים שמשון פייג הי"ו** לנישואי הנכד **הרה"ח אשר קורץ הי"ו** להולדת הנכדה **הרה"ח שמואל רוט הי"ו** לנישואי הנכדה **יה"ר** שירו רוב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח המאחלים מקרב לב

רבנן ותלמידיהו | הנהלת המוסדות

מוסדות קראלי בארה"ק

בנשיאות כ"ק מרן רבינו שליט"א

שמחו בה' וגילו צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ובהדרת הקודש נשגר בזה ברכת מזל טוב נאמנה קדם **כ"ק אדמו"ר משומרי אמונים שליט"א** בעיה"ק ירושלים לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסי בנו הבה"ח **מרדכי יהושע העשיל הי"ו** עב"ג ידידינו רועה נאמן לעדתו **כ"ק אדמו"ר מביאלא ב"ב שליט"א** יה"ר שיזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח לאוי"ט רבנן ותלמידיהו | מערכת אמונת חיים

פלפולא דאורייתא

הרב ברוך רוזנטל הי"ו

בית שמש

בדברי המגן אברהם דמהני לעשות שליח להדליק נר חנוכה כשקיבל עליו שבת (ב)

בהמשך על מה שדנתי בקושית מרן הגר"ח פ"י שייברגר זי"ע על המהר"ם שיק שכותב דהאי כללא דמילתא דאי לא מצי עביד דלא מצי נמי משוי שליח לא נאמרה אלא כשהוא מופקע מהדבר אך היכא שהוא אינו מופקע מהדבר אלא דאינו יכול לעשותו משום איסור צדדי שעליו לא נאמרה האי כללא דמילתא דאי לא מצי עביד וכו', והוי הוא שפיר בגדר מצי עביד, ולהכי מהני לעשות שליח להדליק נר חנוכה כשכבר קיבל השבת אף שהוא לא מצי עביד ומשום שהוא אינו מופקע, והביא לזה ראייה מהא דחצי עבד וחצי בן חורין מהני שישמע התקיעה ומגילה מאחר ואף שהוא לא מצי עביד וע"כ כדברינו דמה שהוא לא מצי עביד אין זה משום שהוא מופקע אלא משום שצד העבדות שבו אינו יכול להוציאו אך צד החירות שבו חייב במגילה ואין הוא מופקע מהמצוה, והקשה עליו הגר"ח פ"ד דלעולם אף מי שהוא אינו מופקע מהדבר אך כל שהוא אינו יכול לעשות ומצד הדין הוי הוא בגדר לא מצי עביד ולהכי כשכבר קיבל עליו השבת הרי הוא בגדר לא מצי עביד ומשום שמצד הדין (דאיסור שבת) אין הוא יכול לעשות ומה דחצי עבד וחצי בן חורין יכול לשמוע דמגילה מאחר ואין בגדר לא מצי עביד זהו משום דהוי זה רק חסרון בהיכי תימצי דבכל פעם שהחצי בן חורין תוקע גם החצי עבד תוקע אך אין זה מצד הדין ולהכי הוי הוא בגדר מצי עביד אך אין זה ראייה למי שכבר קיבל עליו השבת דהוא אינו יכול להדליק נר חנוכה מצד הדין.

ונראה לבאר את דברי המהר"ם שיק דהמהר"ם סובר דדוקא מי שהוא מופקע מהדבר הרי הוא בגדר לא מצי עביד דלא מצי נמי משוי שליח אך היכא שהוא אינו מופקע מהדבר אלא שהוא אינו יכול לעשותו בעצמו מחמת סיבה אחרת, אין הוא בגדר לא מצי עביד דלא מצי נמי משוי שליח ואין זה נפק"מ מחמת איזה סיבה שהוא אינו יכול לעשותו בעצמו אלא כל שהוא אינו מופקע מהדבר הרי הוא בגדר מצי עביד.

והביאור בזה הוא דהטעם דאמרין דמילתא דאי לא מצי עביד דלא מצי נמי משוי שליח זהו משום שבשליחות פועל השליח ע"י שהוא מקבל כח המשלח וא"כ היכא שהמשלח הוא לא מצי עביד ואין לו את הכח לעשותו לא מצי הוא נמי לעשות שליח דאין השליח יכול לפעול בלא כוחו דהמשלח וא"כ זהו רק כשאין למשלח את הכח לעשות, וסובר המהר"ם שיק דזהו רק כשהוא מופקע מהדבר וכגון שוטה שהוא מופקע מהמצוה, וא"כ אין לו את הכח לעשותו ובה"ג אמרין דהא לא מצי משוי שליח דהשליח פועל ע"י שהוא מקבל את כח המשלח, וכשאינו למשלח הכח, אין

השליח יכול לפעול, אך היכא שהוא אינו מופקע מהדבר, אלא שאינו יכול לעשותו מחמת סיבה אחרת, (וכגון באדם שקיבל עליו שבת שאין הוא יכול להדליק נר חנוכה, וכן בחצי עבד וחצי בן חורין שאין הוא יכול לתקוע בעצמו) א"כ יש לו להמשלח את הכח לעשותו דהא אין הוא מופקע מהדבר ומה שהוא אינו יכול לעשותו בעצמו אין זה מחמת שאין לו את הכח לעשותו אלא מחמת שאין לו את היכולת להשתמש בכח שיש לו, וזהו בכל מקום מחמת טעם אחר דבאדם שקיבל עליו שבת שאינו יכול להדליק נר חנוכה, זו מצד הדין שאסור לחלל את השבת ובחצי עבד וחצי בן חורין זהו מחמת חסרון בהיכי תמצא, אך אין אלו אלא טעמים למה שהוא אינו יכול "להשתמש" בכח שיש לו

אך יש לו את הכוח לעשותו, וא"כ בה"ג סבר המהר"ם שיק דליכא שום סברא לומר דלא יחייב לעשות שליח אף שהוא אינו יכול לעשותו בעצמו, דהא כל הטעם דאמרין דהיכא דהא לא מצי עביד הוא נמי לעשות שליח אף שהוא אינו יכול לעשותו בעצמו דהא כל הטעם דאמרין דהיכא דהא לא מצי עביד דלא מצי הא נמי לעשות שליח, זהו רק היכא דאין למשלח את הכח לעשותו, דלהכי השליח שהוא פועל ע"י כח המשלח אין הוא יכול לפעול בה"ג דלא קיבל את הכח מהמשלח, אך בחצי עבד וחצי בן חורין וכן באדם שקיבל עליו השבת כיון שיש לו את הכח לעשותו בעצמו א"כ איכא הכא העברת כח מהמשלח לשליח ויכול השליח לפעול עבור המשלח.

וא"כ ניחא שפיר מה שהביא המהר"ם שיק ראייה מחצי עבד וחצי בן חורין דחזינן התם שהוא יכול לשמוע התקיעה מאחר ואף שהוא לא מצי עביד דקי"ל דהוא לא מצי נמי משוי שליח, וע"כ הטעם משום שהוא אינו מופקע ממצות התקיעה וכיון שהוא אינו מופקע ממצות התקיעה א"כ יש לו את הכח לעשות (וכנ"ל), ולהכי מצי הוא משוי שליח דיכול השליח לפעול בשבילו ע"י כוחו, וא"כ ה"ה דמי שקיבל עליו שבת דיכול הוא למנות שליח להדליק נר חנוכה ואין הוא בגדר לא מצי עביד דאין הוא מופקע ממצות ההדלקה וכיון שאין הוא מופקע מהמצוה א"כ יש לו את הכח לעשותו בעצמו, יכול השליח לפעול בשבילו ע"י כוחו, ומה שחצי עבד וחצי בן חורין לא מצי הוא משוי שליח משום חסרון בהיכי תמצא (וכפי שהקשה הגר"ח פ"ד) אין זה מעלה ולא מוריד דהוה רק טעם למה שאין לו את היכולת "להשתמש" בכח שיש לו ואין זה הענין כלל להאי כללא דמילתא דאי לא מצי עביד וכו' שנאמרו רק היכא שאין למשלח הכח לעשות הדבר בעצמו, וא"כ מה שחצי עבד הוי בגדר מצי עביד, זהו משום שהוא אינו מופקע מהמצוה לא

משום דהוי זה חסרון בהיכי תמצא ולפ"ז ה"ה במי שקיבל השבת שהוא אינו מופקע הוי הוא בגדר מצי עביד, וצ"ע לפ"ז בסברת הגר"ח פ"ד בפרי מגדים.

ונראה לתרץ בעוד אופן מה דמהני לעשות שליח להדלקת נר חנוכה כשכבר קיבל שבת ואף דקי"ל דמילתא דאי לא מצי עביד וכו', דהכא אין זה בגדר לא מצי עביד דאף אם ידליק נר חנוכה, אחר שקיבל עליו שבת יקיים את מצות נר חנוכה, אלא דהוא עבר נמי על איסור עשיית מלאכה בשבת, אך הוא קיים נמי מצות נ"ח ואע"ג דמצוה הבאה בעבירה אין זה מצוה ואינו מקיים את המצוה מכ"מ הכא אין בזה, נמי משום מצוה ע"י קיים שפיר את המצוה,

דאיתא בירושלמי בשבת (פרק האורג הלכה ג') דהקורע על מתו בשבת עבר עבירה אך יצא ידי"ח קריעה ואף שחילל שבת בקריעתו מכ"מ יצא ידי"ח קריעה ואין בזה משום מצוה ע"י ומשום דדוקא היכא שהחפצא שנעשה בו המצוה, בא בעבירה כמו במצה גזולה וכו"ב איכא חסרון זה של מצוה הבאה בעבירה ואינו יוצא ידי חובת המצוה. אבל בקורע על מתו בשבת דהגברא בעשייתו עבד איסורא דשבת, אבל החפצא שנעשה בו המצוה דהיינו הבגד שקרע לא בעבירה בא, א"כ בהא ליכא האי חסרון דמצוה ע"י ויצא ידי חובת המצוה ומשום דהוי זה כאיסור צדדי ועיין בטור (יו"ד סימן ש"מ) ובשו"ע (שם סכ"ח) שהביאו את דברי הירושלמי וכתבו שם בשם הרמב"ן דלפ"ז היכא דהבגד עצמו שקרעו בא בעבירה כגון שגזלו וקרעו דלא יצא דכיון דעצם החפצא שנעשה בו המצוה בא בעבירה איכא ביה פסולא דמצוה ע"י אך עכ"פ היכא דאין החפצא שנעשה בו המצוה בא בעבירה וכאן בהקורע על מתו בשבת ליכא האי חסרון דמהב"ע.

ולפ"ז ה"ה גבי נ"ח אם עבר והדליק נ"ח אחר שכבר קיבל שבת נמי יצא ידי"ח מצות נ"ח ומשום דדמיה זה להקורע על מתו בשבת דאמרין דיצא ידי"ח קריעה, ומשום דהגברא בעשייתו עבד איסורא בשבת אבל החפצא שנעשה בו המצוה (הבגד שקרע) לאו בעבירה בא והוי זה כאיסור צדדי ויצא ידי"ח קריעה, וא"כ ה"ה הכא גבי נ"ח הרי החפצא של המצוה דהיינו השמן והפתילות לאו בעבירה באו, אלא דהגברא בעשייתו עבד איסורא דשבת והוה הוי כאיסור צדדי וליכא הכא האי חסרון דמצוה הבא בעבירה, שפיר יצא ידי"ח נ"ח אע"פ שעבר על איסור מלאכה בשבת, ולפ"ז פשוט הוא דלא שייך הכא האי כללא דמילתא דאיהו לא מצי עביד וכו' ומשום דהכא הוא בגדר מצי עביד דאם ידליק את הנרות יקיים את מצות ההדלקה.

המשך בעמ' ד'

הליכות חיים

דינים המצויים לשבת חנוכה

ערב שבת

מדליקין נר חנוכה תחילה ואח"כ נר שבת [שם יקדים נר שבת נמצא שכבר קיבל שבת ואסור להדליק נר חנוכה.

אמנם דבר זה שייך כשאדם אחד מדליק שניהם נר שבת ונר חנוכה, אבל בדרך כלל שהאיש מדליק נר חנוכה והאשה מדלקת נר שבת, יכולה האשה להקדים הדלקתה קודם הדלקת הבעל דאף שהאשה מקבלת שבת ע"י הדלקתה, אין זה מפריע לבעלה להדליק נר חנוכה.

אמנם מצוינו שע"פ סוד יש להקדים בבית קודם הדלקת נר חנוכה ואח"כ להדליק נר שבת ושכהשעה מאוחרת אפשר שהוא ידליק נר אחד ומיד תדליק האשה נרות שבת.

אמנם אם יש חשש ח"ו שיאחרו את הנרות שבת לגמרי אז ודאי שתדליק לפני הדלקתו.

ב. כפי מנהג ירושלים שמקדימין נר שבת 40 דק' קודם השקיעה יש שגם בשבת חנוכה נהגו כן ויש שאיחרו ל' 25 דק' קודם השקיעה.

ג. צריך לזהר לשים שמן ולכה"פ בנר אחד שידליק עד חצי שעה אחר צאה"כ דאל"כ הוי חשש ברכה לבטלה (וביטול מצות נ"ח) ולכן אם אין לו שמן מספיק ידליק בלא ברכה ומ"מ נראה דהנהוג כר"ת לחומרא ולא מעיקר הדין יכול להקל הכא דלא כר"ת מצד שי"א שא"צ להדליק רק חצי שעה אפי' שידליק מוקדם, וי"א שמספיק חצי שעה מהשקיעה בכל יום וכ"ש הכא וי"א שבכלל לא תקנו עד דכליא ריגלא דתרומדאי בשבת כי אין עוברים ושבים בשבת כמו שמצינו רש"י בפ' בחוקתי.

ד. יש נוהגין להתפלל מנחה קודם ההדלקה ויש שמתפללין מאוחר ודעביד כמר עביד וכו', ולא יתפלל ביחידות משום כך.

ה. בביהכ"ס אין להקפיד כ"כ שיהיו עשרה בביהכ"ס כימות חול כי במילא יבואו האנשים אח"כ להתפלל ערבית והיה פרסומי ניסא.

המדליק נר חנוכה בער"ש ליד פתחו ורוצה להזיזו אח"כ לביל שב"ק שלא יפריע ההילוך שם, יכול להניח המנורה על כסא קטן ליד הפתח ומניח על הכסא מער"ש איזה דבר חשוב כגון תכשיט זהב (ויש מקילין אפי' בחלה הצריכה לו בשבת וי"א דגם ספר קדוש הצריך לו) ונמצא שהכסא בסיס לאיסור

המשך הפילפול מעמ' ג'

ועיין בירושלמי (שם) שמביא ראיה דהיכא דאין העבירה בחפצא אלא במעשה האדם דליכא האי פסולא דמצוה הבא בעבירה דאי לא תימא הכי א"כ מי שהוציא מצה מרשות היחיד לרשות הרבים ואכלו לשם מצוות מצה, האם אינו יוצא ידי חובת מצוות מצה והא דאי דיצא, וע"כ משום האי טעמא משום דאין החפצא שנעשה בו המצוה דהיינו המצה בא בעבירה אלא דהגברא בעשייתו הוא דעבד איסורא, כך פירש הבית יוסף (יו"ד סימן ש"מ ד"ה הקורע בשבת) כוונת הירושלמי.

ובשו"ת רעק"א (סו"ס קע"ד מהדורא קמא) הקשה דלפי מה שכתבו התוס' בסוכה גיטין ובב"ק שאם גל בהמה ונתייאשו הבעלים והקדישו למ"ד יאוש כדי קונה לא הוי מצהב"ע ומשום דבעינן המצוה דהיינו ההקדש כלתה העבירה, א"כ מאי מייתי הירושלמי ראיה מהמוציא מצה מרה"י לרה"ר, הא התם כשעושה המצוה כבר פקעה העבירה דהוצאה ואין עתה עברה ולהכי ליכא התם משום מצהב"ע, משא"כ בקורע על מתו בשבת שכשעושה המצוה דהיינו הקריעה ישנו להעבירה וא"כ מנ"ל דבכה"ג דיצא.

ותירץ דהירושלמי מיירי בהוציא מצה בפיו מרה"י לרה"ר ובלעו ברה"ר דרך הליכתו ובשעה קיום המצוה דהיינו שעת הבליעה

ולהיתר, וההיתר חשוב יותר, ואז מותר לו לטלטל בשבת את הכסא ביחד עם המנורה לצורך דבר המותר דהיינו כדי שיוכל לעבור שם.

אמנם אם אינו מטלטלו רק לצורך המוקצה כגון שיפילו המנורה ויפסידו אותו אסור לטלטלו דהוי טלטול מן הצד לצורך המוקצה שאסור. [וכן יזהר לכתחילה שלא יטלטל המנורה קודם שדלק חצי שעה אחר צאה"כ כמו בשאר ימי החנוכה]

וכל זה רק בהניחו המנורה על כסא או טס שאין מיוחד דוקא לנרות, אבל אם הניחו המנורה על טס המיוחד לנרות, לא יועיל מה שהניח היתר בתוך הטס דבכה"ג חשוב רק כבסיס לאיסור כיון שמויחד לאיסור.

ז. וכל זה כמטלטל בידו אבל ברגלו יכול לטלטלו בכל אופן אפי' אם כוונתו לצורך דבר המוקצה [אמנם שלא לצורך גדול כדאי להחמיר כהחזו"א דגם זה אסור]

ח. אם מטלטל כשהנרות דולקין אם הוא בשמן לא יטלטל רק אם יודע בודאות שיכול להיזהר שלא יקרב השמן לפתילה שיטלטלנו בנחת ממש.

זה רק בסתם פתילות אבל בפתיל צף אין חשש זה של קירוב וריחוק השמן ורק יזהר שלא יכבנו ע"י הטלטול.

יום השבת

יש להרבות קצת בסעודה לכבוד חנוכה ויש שמזמרים שיר המיוחד לאבן עזרא ויש שמפקפקים טובא על שיר זה שלא חיברו האבע"ז ויש שמזמרים מעוז צור בסעודה.

מוצ"ש

נחלקו הפוסקים אם יש להקדים הדלקת נר חנוכה או הבדלה ואין הכרעה ברורה בזה, ואצל קהלות החסידים נתפשט בעיקר להקדים קודם הבדלה ואחרי זה נר חנוכה.

אורח ששבת בעיר בשב"ק ובמוצ"ש עתב העיר ששבת בה כדי לחזור לעיר, מדליק בביתו לאחר שחזר לעירו אם משער שיחזור קודם עליהם

ומ"מ יש מגדולי הפוסקים שהקילו שמותר לו גם להדליק במקום ששבת בתנאי שיאכל שם סעודת מלוה מלכה.

נגמרה העבירה, דבליעתו זהו הנחתו ולא מיקרי זה שלא כדרך הוצאה משום דאוכלין בפיו דרכן בכך.

אך צ"ב דהיכא שהוציא מצה בפיו ובלעו אמאי יצא ידי חובת מצות מצה והרי מצה בעי הסיבה והוא מעכבת את המצוה וכיון שבלעו בדרך הליכתו הרי לא אכלו בהסיבה, ואפשר לומר דהכא איירי במי שהוא פטור מהסיבה כגון אשה שאינה חשובה, ואז אפ"ל דאיירי אף במי שחייב בהסיבה זהו באופן שהוא יושב בעגלה והוא הוציא את עצמו תוך כדי שהוא יושב ומיסב ע"י שדוחף את העגלה, (אך אין לומר שאחר הוציאו עם העגלה בשבת, דא"כ לא יתחייב הוא האיסור הוצאה בשבת דחבירו הוציאו והוא לא יצא בעצמו).

לזכר עולם יהיה צדיק

מן אדונינו מורינן ורבינו הקדוש והטהור
רבי אברהם חיים בן רביה"ק אהרן
בעל חוקי חיים משומרי אמונים
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל